GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 69.

W NIEDZIELĘ DNIA 29 SIERPNIA 1802.

Z Krakowa d. 29. Sierpnia.

Dnia 26 t. m. o godzinie szostey po południu przybył tu Arcy Xiążę Jmć Karol na pociechę wszystkich tuteyszych mieszkańców w dobrym zdrowiu. Witany był licznemi wystrzałami z armat z wałów zamkowych i radosnemi okrzykami: Niech żyie! od licznie zgromadzonego ludu przed mieszkaniem JW. Kommenderuiącego jenerała Hrabiego de Kaunitz, gdzie było dla niego mieszkanie przygotowane; tam zaprowadzony, zastał iuż rozmaite kraiowe urzędy na iego powitanie zgromadzone. W wieczor było całe miasto pięknicy niż po inne czasy illuminowane. Dnia 27 zrana o godzinie piątey oglądał Arcy Xiążę Jmć zgromadzone woyska na błoniu pod Wolą i różne obroty im czynić kazał. W wieczor zaś raczył obecnością swoią zaszczycić bal, dany na iego przybycie przez JW. Kraiowego Gubernatora Hrabiego de Trautmansdorf, gdzie swoią uprzeymością, otwartością i grzecznością wszystkich licznie zgromadzonych gości serca pozyskał; zabawił tam aż do godziny 11 wnocy, i z każdem iak nayuprzyymiey rozmawiał. Wczoray o godzinie 5 zrana opuścił nasze miasto, przy licznych znowu wystrzałach z armat, udaiąc się do Wieliczki, a stamtąd na Myślinice na powrot do niemieckich Prowincyy.

Z Wiednia d. 21. Sierpnia.

We środę d. 18 t. m. Cesarstwo Jchmość udali się z letniego zamku Laxenburga do Baden.

J. C. K. M. raczył Jozefa Huszti, oboyga prawa doktora i sądowego w Węgrzech adwokata, przez wzgląd na iego zdatność i pilność w odbywaniu interessow, nadwornym agentem przy Krol: Węgierskiey kancelaryi nayłaskawiey mianować.

Arcy Xiążę Jmć Karol zaszczycił sekretarza ślacheckich sądow niższey Austryi Karola barona de Meidinger następuiącym biletem, za oddanie mu własno ręcznego dzieła, teraz z druku wyszłego: " O nowym sposobie prędkiego wyprawiania skór: ,,

" Z wielkim ukontentowaniem odebrałem WPana list, do którego przyłączyłeś dokładny swoy traktat o wyprawianiu skór. — Im bardziey przekonany iestem o użytecznym wpływie umieiętności i doświadczeń do wydoskonalenia rękodzieł, tem bardziey szacuię każde usiłowanie do tego ważnego celu

zmierzaiące. — Naywiększy WPanu czyni honor, że będąc zatrudniony obowiązkami kraiowey służby, poświęciłeś reśtę chwili użyteczney pracy, za co Mu ukontentowanie oświadczam. — Proiekt WPana względem założenia osobney garbarni woyskowey, ażeby woysko w lepsze skory opatrzone było, nie zastanawiaiąc się ieszcze nad iego wykonaniem, ściągnął iuż moią uwagę. Jeżeli WPan w wolnych chwilach, które procz tego przyzwyczaiony ieſteś użytecznie trawić, zechcesz się wypracowaniem tego proiektu zatrudnić i mnie go przysłać, o co WPana proszę, tedy będę sobie miał za obowiązek zastanowić się nad nim. W Wiedniu d. 16 Sierpnia 1802.

Arcy Xżę Karol, F. M.

D. 10 t. m. około godziny 5 po południu przybyła Arcy Xżna Elzbieta z Tryestu do Laibach i wypocząwszy kilka godzin puściła się wdalszą podroż do Inspruka.

Arcy Xżę Jmć Palatyn powrocił w przeszłą sobotę z Wiednia do Presburga, i z radością był od stanow powitany.

J. C. K. M. raczył nayłaskawiey nakazać, ażeby Krol: akademia umieiętności, znayduiąca się teraz w Fünfkirchen, znowu do Raby, gdzie ieſt przez ś. p. Cesarzową Maryą Tereſſę fundowana, przeniesioną była.

Z Brynu d. 26. Sierpnia.

Podług ostatnich listow naszych od granic tureckich wszyſtko w Belgradzie było w spokoyności, a lubo rożne trwożące wieści codziennie rozpuszczano, zawsze iednak fałsz ich się okazał. Nowy podskarbi sułtański naywięcey się przyłożył do spokoyności, zwrociwszy burzycieli do porządku. Handel z Serwią nie ieſt przeto przerwany, owszem wiele ſtamtąd przychodzi wełny, miodu, wosku i łoiu do naszych kraiow, które po taniey zakupuią cenie, ponieważ w Turczech panuie nie doſtatek gotowych pieniędzy. Obfite żniwa tegoroczne zniżyły iuż znacznie cenę zboża i innych żywności w Kroacyi. Na wieży greckiego farnego kościoła w Zemlinie zakładaią zegar, który ieden dobroczyńca dla wygody publiczney sfundował.

Z Paryża d. 9. Sierpnia.

Dokończenie uchwały Senatowey.

58. Pierwszy konsul ratyfikuie traktaty pokoiu i przymierzow, zasięgnąwszy pierwey w teymierze zdania rady tayney. Przed ogłoszeniem ich ma pierwey o tem donieść senatowi.

59. Akta mianowania którego członka do ciała prawodawczego, trybunatu, i trybunału kasyacyynego będą nazywane *postąnowieniami*.

60. Akta senatu względem policyi i wewnetrznego zawiadownictwa *Rozwag* nazwisko nosić będą.

61 W roku 11 naſtąpi mianowanie 14 obywateli dla dopełnienia liczby 80 senatorow 15 artykułem konſtytucyi zawarowaney. To mianowanie naſtąpi od senatu z kandydatow od pierwszego konsula podanych. Ten na każde mieysce poda 3 kandydatow z liſty obywatelow, których mu obiorowe kolegia podadzą.

62. Członki Wielkiey rady półku honorowego są członkami senatu, iakiekolwiek lata mieć mogą.

63. Może ieszcze pierwszy konsul bez poprzedzaiących przełożeń kolegiow obiorowych departamentowych mianowanować członkami senatu obywatelów, którzy szczególniey się zasługami i talentami zalecili pod tym iednak warunkiem, aby ci mieli lata przez konſtytucyą przepisane, i ażeby liczba senatorów nigdy 120 nieprzechodziła.

64. Senatorowie mogą bydź konsulami, miniſtrami, członkami półku honorowego, do-

zorcami edukacyi publiczney, tudzież mogą bydź używani do nadzwyczaynych zleceń i poselstw.

65. Senat mianuie corocznie 2 członkow, którzy zastępować będą mieysce sekretarzow.

66. Ministrowie maią krzesło w senacie, iednak bez głosu czynnego, ieżeli nie są senatorami.

TYTUŁ VI.

O Radzcach Stanu.

67. — 69. Liczba radzcow stanu niema przechodzić 50. Rada stanu będzie na sekcye podzielona. Ministrowie maią stopień, krzesło, i głos doradzczy w radzie stanu.

TYTUŁ VII.

O Ciele prawodawczem.

70. — 76. Każdy departament będzie mieć w ciele prawodawczem pewną liczbę członkow w stosunku do ludności iego. Wszystkie członki ciała prawodawczego do iedneyże deputacyi należące razem będą mianowani. Departamenta Rzpltey podzielą się na 5 sekcyy czyli szykow, z których każdy zawiera w sobie 18 do 25 departamentow. Dzisieysi deputowani będą podług 5 seryy podzieleni. Odnawią się w tym roku, do którego należy serya obeymuiąca departament do którego należą. Jednak deputowani mianowani w roku X. zostaią na swych mieyscach przez lat 5. Rząd zwołuie, odracza, i przedłuża posiedzenia ciała prawodawczego.

TYTUŁ VIII.

O Trybunacie.

77. — 78. Od roku XIII Rzpltey bedzie trybunat zmnieyszony do 50 członków. Połowa tych 50 wychodzić bedzie co 3 lata; aż do takowego zmnieyszenia wychodzące członki nie będą zastępowane. Trybunat podzieli się na sekcye. Wszystkie członki ciała prawodawczego i trybunatu odnawiaią się gdy senat rozwiązanie ich postanowi.

TYTUŁ IX.

O Sprawiedliwości i Trybunałach.

79 — 86. Będzie naywyższy Sędzia iako minister sprawiedliwości. On ma znakomite mieysce w senacie i radzie stanu. Prezyduie w trybunałach kasacyynym i odwoławczym, ieżeli tego rząd potrzebę uzna. Ma prawo czuwania nad trybunałami i sędziami, i zganienia zdrożności. Trybunał kasacyyny, w którym on prezyduie, mocen iest dla ważnych przyczyn sędziów od urzędu usuwać i przed naywyższego sędziego powoływać, dla sprawienia się przed nim. Członki trybunału kassacyynego mianowane są przez senat na podanie pierwszego konsula, który na każde prożne mieysce 3 kandydatow podaie.

TYTUŁ X.

Prawo darowania Winy.

87. Pierwszy konsul ma prawo darowania winy. Używa tego prawa posłuchawszy naprzod tayney rady, która składa się z naywyższego sędziego, 2 ministrow, 2 senatorow, 2 radcow stanu i 2 członkow trybunału kasacyynego.

Ninieysza senatowa uchwała ma bydź konsulom Rzepltey przez poselstwo oddana.

Podpisano *Bartelemy, prezydent.*

Poprzedzaiąca uchwała senatu będzie pieczęcią stanu opatrzona, w dziennik ustaw wciągnięta, w xięgi władz sądowych i zawiadowczych zapisana, a minister sprawiedliwości ma zlecenie onę ogłosić.

Dan w Paryżu d. 5 Sierpnia 1802.

Podpisano *Bonaparte.*

Xżna Hohenzollern dowiedziawszy się, że kościoł Belle Chasse ma bydź zniesiony dla prowadzenia tamtędy gościńca, prosiła o po-

zwolenie wzięcia ſtamtąd zwłok matki swoiey. Pozwolono na to i trumna była w przytomności wydziału zdrowia wygrzebana i iey oddana. Złożyła ona te zwłoki przy bracie swoim gillotynowanym Xciu Salmeńskim.

Dziſieyszy Monitor mieści w sobie liſt z Koburga z uwielbieniem wielu ulepszeń i wybornego zawiadownictwa nowego miniſtra ſtanu P. Kreczmana.

Chociaż dopiero d. 15 Sierpnia przeznaczony ieſt na oddawanie Bonapartemu ſowych powińszowań, z tem wszyſtkiem już z rożnych ſtron departamentu Sekwany i Marny poprzednicze powińszowania za polepszenie konſtytucyi nadesłano.

Kupcy hawreyscy przysłali adres do Bonapartego z oznaymieniem, że od 8 miesięcy zawinęło tam 458 obcych okrętow, i z proźbą aby Hawr mogł bydź składem wszyſtkich zagranicznych towarow.

Z Tulonu do St. Domingo przybyły 1 fregata i 2 korwety z 1000 woyska.

Podług niektórych donieſień Freron zoſtał mianowany prefektem St. Domingskim na mieyscu zmarłego Benezech.

Do Kadyxu na okrętach neapolitańskich przybyły woyska francuzkie, które ſię w kraiu neapolitańskim znaydowały. Są one przeznaczone do St. Domingo lub do wyprawy na afrykańskie brzegi dla pognębienia potęgi morskich rozboynikow.

Traktat handlowy i żeglugi z Roſſyą zawarty d. 11 Stycznia 1787 roku zoſtał ieszcze na lat 7 przedłużony. Był on w prawdzie na lat 12 zawarty, ale ukaz w roku 1793 zrywaiący wszyſtkie związki z Francyą niepozwolił go uskutecznić. Teraz więc wspomniony traktat dotrwa przeznaczenia swoiego.

Po uſtąpieniu teraz woysk francuzkich z kraiow helweckich, kościelnych i neapolitańskich, zalecono wodzom i posłom aby o tem dworom, przy których zoſtaia, urzędownie oznaymili.

Zapewniaią, że Bonaparte pozwolonego sobie prawa darowania winy po pierwszy raz na d. 15 Sierpnia w świetnym sposobie użyie.

Sławny aktor teatru londyńskiego Drurylane P. Kemble znayduie ſię teraz w Paryżu.

Jarmark w Beaucaire był w ogulności nikczemny: iednak towary lniane i skory bardzo popłacały. Towarow osadowych było tam mnoſtwo.

P. Calonne powraca znowu do Londynu, dla ułożenia iak mowią traktatu handlowego z Angliią, miał bowiem w tey mierze z pierwszym konsulem pracować.

Od 2 dni chleb w Paryżu ſtaniał. Za 4 funty płacą tylko 16 soldow.

Okręty liniowe Duquesne i Seypio wyszły z Tulonu pod żagle, zdaie ſię, że są przeciw Algierowi przeznaczone.

Monitor pod artykułem z Petersburga donoſi, że Carowa Irtyńska, dama osobliwey piękności lat dopiero 36 maiąca, opiekunka 12 letniego syna, dla spisku boiarow, w którym syna iey uwięziono musiała uciekać z kraiu i odbywszy 5000 werszt drogi częścią konno, częścią powozem przybyła do Petersburga prosząc o wsparcie. Imperator wysłał 16,000 woyska do Kaukazu dla przywrocenia tego kraiu prawey właścicielce.

Jenerał Ney poślubił sobie pannę Auqier.

Dnia d. 10. *Sierpnia.*

Gdy P. Fox przybył do Lillu, znaydował ſię na teatrze, gdzie był naypochlebniey przyięty. Załoga i przednieysi obywatele dali na iego cześć ucztę, a wieczorem muzyka garnizonowa przed domem iego grała. Mowią że P. Fox powracaiąc ze Spa zabawi czas nieiaki w Paryżu.

Nasze gazety zawieraią w sobie następuiący wypis z dziennika paryzkiego względem odmiany konstytucyi: "Nie iest to nowa konstytucya, którą Francya otrzymuie. Nowa konstytucya iest tylko na tenczas, kiedy wszystkie odnogi rządu nową przybieraią postać. Uchwała senatu pod d. 4 t. m. iest tylko rozwikłaniem urządzeń z ducha konstytucyi. Pierwszy układ tey konstytucyi przedstawił tylko niektóre i mało z sobą zgodne przepisy, których udoskonalenie było nieodbicie potrzebnem. Gdy naczelnik zbroynych zastępow stał się naczelnikiem narodu, zniszczył bezrząd, na gruzach iego rząd zatwierdził, i z bezrządnego gminu lud wolny utworzył. Bonaparte uznał zwierzchnictwo narodu i sam się pierwszym poddanym ludu francuzkiego ogłosił. Dzisieysza konstytucya połącza rowność z tą wysoką godnością, która wielkiemu narodowi iest nieodbicie potrzebna. Uniknioно mądrze niebezpieczeństwa burzliwych zgromadzeń. Lud ma prawo obierania, ale konstytucyą odeymuie mu moc obłąkania się i samemu sobie szkodzenia. Dziś ten lud iest zabezpieczonym od własnych swoich błędow. Sprawowanie tego zwierzchnictwa nie może iuż ani iego wolności, ani bezpieczeństwu szkodzić. Własność iest zasadą nowych urządzeń naszych. Gdy wolność na ziemi naszey iuż zatwierdzoną została, tem więcey mamy pobudek do bronienia oyczystey ziemi &c.

D. 15 t. m. Bonaparte zaczyna 34 rok życia swoiego.

Słychać że Bonaparte d. 2 Września wyiedzie do Niderlandow, a d. 4 będzie w Bruxelli. Przy Nerwindew zakładaią oboz z 25000 woyska pod dowodztwem jenerała Belliarda, gdzie się także wielu jenerałow cesarskich i pruskich ma znaydować. Niezdaie się bydź pewna aby Xżę Jorku miał do Bruxelli przyiechać. —

Już wielu gońcow do rożnych dworow z wiadomością o odmianach w konstytucyi naszey rozesłano.

Legat papiezki oddał dnia onegdayszego P. Cambaceresowi arcybiskupowi ruańskiemu Pallium, które dlań Papież przysłał.

Obywatel Bureau de Puzy członek zgromadzenia konstytucyynego, który przed niejakim czasem był mianowany prefektem departamentu Allier, idzie teraz na prefekta departamentu Renu. Ob. Najac ostatni prefekt tego departamentu powraca na swoie mieysce do rady stanu, sekcyi marynarki.

Dowiaduiemy się z Brestu, iż dywizya pod rozkazami admirała Villarete Joyeuse wypłynęła z tego portu d. 2 o godzinie 3 po południu. Dywizya ta składa się z okrętow Beruse i Jemmappes, fregaty Incorruptible, korwety la Roche, brygów Festine i Lonfleur, galiotow Fine i Coureuse. — Z Hawru wypłynął na d. 3 b. m. statek maiący na sobie woyska przeznaczone do Kapu francuzkiego na wyspie St. Domingo.

Kuryer Londyński mieści następuiące uwagi:

"Pierwszy konsul umiał odzyskać dla Francyi wszystkie kraie posiadane przez Karola Wielkiego. Inne usiłowania zatrudnią go teraz. W krótce do iego rozrządzenia należeć będą Oyczyzna Alexandra i Annibala. Następcy dzikiego Almanzora znieważyli imię francuzkie i iego oręż. Francya nie może się uwolnić od zapędzenia ich do wielkiego stepu, z którego wyszli. Ich grunta aż do tego czasu żywiły nasze południowe prowincye. Odtąd niechay ziemia żywiąca Francuzow, należy do Francuzow. — Prosiemy czytelnikow, aby sobie przypomnieli, iż Afryka, dział prokonsulów była pierwszą z prowincyy Rzym-

skich, że wszyscy znacnieysi Rzymianie przenosili ią nawet nad Gaulią Narbonenską i mieli albo wieyskie pomieszkania albo grunta w Afryce. Taki to ieſt ten kray. Przez Hiszpanią tylko oddzielony od nas ma wyłączną korzyść podobnie iak Francya i Hiszpania, iż leży pomiędzy dwiema morzami. Porty iego na Oceanie znayduią ſię o dzień drogi od wiatrow peryodycznie wieiących; a tym sposobem zapewniaią przedſięwzięcom handlowym dogodność iakiey inne żeglugi Europeyskie niedaią. Pomimo iż ten kray ieſt nayzdrowszy, naybogatszy i naypięknieyszy na świecie, ieſt ieszcze otoczony morzem i ſtepami, a przez to zabezpieczony od wszelkich napadów. Ogromne lasy na całym łancuchu Atlasu, grunta nayzyżnieysze bez właścicielow i uprawy, wszyſtkie płody Europy, wszyſtkie rozkosze koloniy, ludność 7 millionow dusz, oto ieſt kray od dzikich tyranow Fez i Mequinez, posiadany. Kray ten leżący w Afryce może bydź uważany w nieiakim sposobie za położony wśród Europy, ponieważ wszyſtkie okręty płynące z Oceanu na środziemne morza około iego portow przechodzą. Możnaby ſię dziwić, iż tak długi czas kray ten wyſtawialiśmy na paſtwę łotrow. Czas cierpliwości iuż przeszedł. Mocarſtwo tego gatunku i które ośmiela ſię zniewagi czynić nie tylko Europeyczykom, ale Francuzom powinno zniknąc. Trzeba ſię śpieszyć z zmazaniem hańby z Francyi i innych ucywilizowanych narodów, trzeba ſię spieszyć z powroceniem nietylko kunsztom umieiętnościom i naukom, ale też Chrześciańſtwu tey piękney części ziemi, którą barbarzyńſtwo przywłaszczyło sobie. Sława wyciąga tego, polityka doradza, i rewolucya rozkazuie. Tak ieſt: sława wyciąga aby Francya pierwsza znalazła się w szeregach, gdy idzie o obronę wolności Europy i sławę iey cywilizacyi. Polityka doradza dla handlu, aby zaiąć drugi brzeg ciaśniny Gibraltarskiey i mieć mieysca wypocznienia na brzegu afrykańskim obydwoch morzow. Nakoniec rewolucya nakazuie aby nadgrodzić łupieztwa przez nowe zbogacenia ſię źrodła.,,

Z Londynu d. 10. Sierpnia.

Liſty z Ameryki pod d. 26 Czerwca donoszą o spisku Murzynow w południowych prowincyach Rzpltey amerykańskiey, którego celem było wymordowanie panow, i obalenie rządu. Wiele sztafet z Norfolku i innych miaſt do nowego Jorku wysłano z doniesieniem o buncie Murzynow. W hrabſtwie hartfordskim pokazała ſię znaczna kupa zbroynych Murzynow. Hrabſtwo Bertie i miaſto Windsor są bardziey zagrożone. Murzyni w znaczney liczbie z rożnych ſtron zgromadzili ſię nad rzeką Chawaną, równie iako i przy Ferry 7 mil od wspomnioney rzeki, gdzie ſię uzbroili i po ſtanowiskach rozsadzili. Niewolnicy północney Karoliny byli dowodzcami rokoszu, a ich powſtanie miało bydź hasłem do powszechnego buntu w całey Rzpltey. Dzień 10 Czerwca wyznaczyli sobie Murzyni z Marforsboruga, Bertie, Wintonu, Windsoru i t. d. do wyrznięcia białych. Spisek ten odkryty zoſtał przez liſt, który przy iedney Murzyńce znaleziono; tam po nazwisku wielu murzynow było wymienionych i wezwanych do bycia w gotowości pod bronią. Dzieſięciu z nich d. 14 w Wintonie ſtracono. Podług ich wyznania mieli ſię d. 10 Czerwca przy Cockraus Ferry zgromadzić, zbroiownią w St. Pitts opanować, wszyſtkich tam białych wyrznąć, i potem ſię do Freemans Capelle udadź, gdzie ſię nowochrzczeńcy w znaczney liczbie zgromadzić mieli, z tych przyiacioł buntu do siebie przyiąc, a innych pozabiiać. Młode białe kobiety mieli pobrać za żony, a młode niewol-

niczki za służące. Oliwkowy nazwiskiem Frank, którego na d. 12 Czerwca w Wintonie ſtracono, miał zlecenie przyprowadzić część armii. Drugi zwany King Brown miał przybydź z innym oddziałem, ten także z 8 wspolnikami ſtracony zoſtał. W hrabſtwie Bertie blizko 100 niewolnikow, a w Martin wielkie mnoſtwo do więzień wtrącono. Wezwano milicyą, i każdy zbiegłych był obowiązany przez kilka nocy zoſtawać pod bronią. W Halifaxie mieszkańcy całą noc patrolowali. Podług wyznania Murzyna Torry miało to miaſto bydź d. 14 w nocy spalone, a w czaſie pożaru wszyscy biali wymordowani. Pochwycenie tego człowieka i iego towarzyszow odwróciło klęskę. Jeszcze dotąd ieſteśmy pełni obawy, z tem wszyſtkiem iuż naymocnieysze przedſięwzięto środki. Murzyni iuż wiele zdrożności popełnili.

Papiery 3 procentowe do 70 $\frac{1}{8}$ spadły.

Okręt z ſtarożytnościami egipskiemi, które woyska nasze na Francuzach zdobyły iuż do Anglii przypłynął, znayduie ſię tam między innemi wiele kamieni z hieroglifami: te częścią w muzeum królewskim częścią w akademii Oxfordskiey złożone będą.

Jeden officyer angielski pisze z Damarhur z Egiptu pod d. 13 Maja: " D. 18 p. m. skład prochowy w twierdzy Trzykątni w Alexandryi więcey niż 400 beczek w sobie mieszczący wyleciał na powietrze. Więcey 30 ludzi ſtraciło życie, a 12 straszliwe rany poniosło. Gdy Alexandrya ma nanowo doſtać ſię Turkom, angielscy kommiſſarze niedawno przeglądali tameczne składy prochowe. Wielu angielskich żołnierzy przechodzi do Mamelukow; 5 ich złapanych rozſtrzelano. Powietrze, zagarnąwszy nam prawie wszyſtkich lazaretowych lekarzy, iuż powiększey części uſtaie. Gdy lekarz lazaretowy umarł, inni ciągnęli losy, który ma po nim naſtąpić, lecz i ci wspuściźnie nie tylko ſtopień lekarza, ale i śmierć otrzymywali. Jenerał Baird iuż Alexandryą opuścił, a reszta woysk wschodnio-indyyskich miała d. 15 Czerwca z Suez do Indyy odpłynąć.

W Dublinie PP. Beresford i Latouche zoſtali członkami parlamentu obrani.

Połow śledzi w tych ſtronach ieſt tego roku nader obfity.

Liſty z Demerary donoszą, że tam wiele ludzi umiera. W Surynamie morowe choroby panuią.

Gazeta baltymorska zapewnia, że Deſſalin, Chryſtof Jeuganle i Troyfort z 500 wspolnikami Touſſainta na St. Domingo aresztowani zoſtali.

Wielu plantownikow opuszczaią wyspę Martynikę i przenoszą ſię na inne angielskie wyspy. Nawet Francuzi za tym przykładem idą.

W Ameryce otworzono subskrypcyą na piękne kopiie posągow Wenery medyceyskiey, Apollina belwederskiego i grupy Laokoona, aby ie do Ameryki sprowadzić.

Na ſtatku wiozącym przeſtępców do zatoki Botany, więźniowie pokuſili ſię bunt zrobić, ſtatek opanować i do którey z osad francuzkich zawinąć. Przemowiwszy 5 maytkow na swoią ſtronę, iuż byli wierzch ſtatku opanowali, ale officyerowie z resztą wiernych ludzi dali mocny odpor, a zabiwszy 12 i 10 zraniwszy odzyskali okręt.

Od czasu opuszczenia St. Croix panuie tam niedoſtatek żywności.

Dzienniki nasze zawieraią wiele uwag nad zmianą konſtytucyyną we Francyi.

Z Petersburga d. 3. Sierpnia.

Gazeta dworska dzisieysza donoſi, iż Imperatorowa Elżbieta Alexieiowna, d. 27 Lipca przybyła do Wiburga, gdzie znaczna liczba mieszkańcow zgromadziła ſię przed miaſtem i na ulicach, którędy przeieżdzała do ko-

ścioła katedralnego; tam od całego duchowieństwa witana była. Potem udała się do gubernatora cywilnego, który prezentował iey osoby z naczniéyszey ślachty, tudziesz urzędnikow cywilnych i woyskowych; miasto było illuminowane. Taż Monarchini d. 29 stanęła w Aberfors. Królowa Szwedzka, odebrawszy wiadomość o przybyciu siostry swoiey, ziechała podobnież do Aberfors, i lubo z nieiaką niewygodą, stanęła w niewielkim domu, gdzie wysiadła Imperatorowa Jeymość, chcąc po długim rozłączeniu się iak naylepiey korzystać z przyiemnego widzenia się. Swita Krolowey Szwedzkiey, była zaproszona do stołu Imperatorowey.

Imperator Jmć, w godzinach wolnych od interessow państwa, zatrudnia się w Kamennoi-Ostrof, ćwiczeniem 4000 woyska stoiącego tamże obozem, a składaiącego się z 4 batalionow gwardyi, regimentu Pawłowskiego grenadyerow, i nieco artyleryi. — Tenże Monarcha oświadczył swoie ukontentowanie jenerałowi maiorowi, Xciu Szczerbatow zautrzymany w regimencie porządek, i każdemu żołnierzowi dał po rublu.

Następuiące zdarzenie iest nowym dowodem baczności i ludzkości Alexandra I. Monarcha ten, wyiechał temi dniami bez żadney, iak zwyczaynie okazałości, konno na przechadzkę, ubrany w surdut, bez orderu. Przybył do cmentarza, gdzie niepoznany obchodził i przypatrywał się kopiącemu doły, do którego rzekł: "Przyiacielu, zbyt płytko kopiesz grob, lepieyby było, żebyś na łokieć lub na pół wziął głębiey.,, Człowiek ten odpowiada ozięble, iż się tak pospolicie kopie. "Lecz w bliskości miasta (rzecze Monarcha) niepowinno tak bydź.,, Imperator kazał natychmiast zawołać urzędnika policyi, i mowił mu o sposobie kopania grobow. "Coż to WPana obchodzi?,, rzecze urzędnik. Monarcha odpowiada: "Obchodzi mnie tak, iak każdego dobrego człowieka interessuie dobro bliźniego; sądzę to bydź rzeczą szkodliwą, i chcę, ażeby było inaczey.,, "Poczciwy człowiecze (odezwie się urzędnik) idź spokoynie do domu, i nietroszcz się o rzeczy, które WPana nie obchodzą.,, Znagła Imperator daie się poznać, a w ten czas urzędnik pada do nog iego, i prosi o darowanie. "Zasłuzyiesz, na karę za twoy postępek, (rzecze Monarcha) za twoią nieprzyzwoitą odpowiedź, iakieybyś żadnemu dobremu człowiekowi dadź niepowinien, — i będziesz ukaranym.,, Urzędnik nieprzestawał błagać. "Masz że żonę i dzieci,, (mowi daley Imperator). "Tak iest mam żonę i 5 dzieci,, (rzecze urzędnik). Na co Monarcha: "Spiesz do domu, i podziękuy twoiey żonie i dzieciom za twoie ocalenie.,,

Z Ratysbony d. 9. Sierpnia.

Francya i Rossya przełożyły seymowi: "Interes wynadgrodzeń musi bydź w 60 dniach rachuiąc od zebrania się deputacyi, uskuteczniony, i plan przyięty. Pozwala się 10 dni deputacyi, 40 seymowi, a 10 dla *Conclusum* *Jeżeli w tym przeciągu plan niezostanie przyięty, tedy Rossya i Francya będą przymuszeni przywieśdź go doskutku.* Ze strony katolickiey W. Mistrz Teutoński za wstawieniem się domu austryackiego otrzyma godność elektorską. Dobra zakonu maltańskiego będą połączone zdobrami zakonu teutońskiego. Oldenburczyk otrzyma biskupstwo lubeckie i część monasterskiego za zniesienie ceł w Elsfleten.

Wyznaczono następuiące członki do nowey deputacyi: barona Hygla plenipotenta cesarskiego, elektorat moguncki barona Albiniego, który tu w krotce z Afszafenburga przyiedzie, Saxonia hrabię, Hohentala; Czechy Pana Szrauta, Brandeburg hrabiow Görza i Hanleina, Bawarya PP. Rechberga i Zehntnera. Wirtenberg, P. Normana i doktora Reussa. W. Mistrz teutoński PP. Rabenaka i Ulrycha, Hessenkassel ministra Waitza który iest teraz w Paryżu.

DODATEK

DO Nru. 69.

GAZETY KRAKOWSKIEY.

W Niedzielę Dnia 29 Sierpnia 1802.

O Dobrodzievstwach Chrześciaństwa.
(Z Neiwiedzkiey Gazety.)

Regnum meum non est de hoc mundo.
Panowanie moie nie iest tego świata.
Ewangelia.

Na szczątkach wyniszczenia, na zwaliskach spustoszenia i wśród nayniegodziwszey chciwości ziawia się nauka, która nayzepsutszym ludom powiada: — Panowanie moie nie iest tego świata!

Nieinteresowność tey nauki wszędzie wstęp znalazła: ten mile iest słuchany, który nic nie żąda. W owych burzliwych czasach osłabionych i rozwiozłych Rzymian, ubiegano się o inne szczęście, nad to, które owczasowi filozofowie przyrzekali. Wszystko było rozprężone; woyny i zdobycze wszelką własność czyniły niepewną; obyczayni filozofowie wymyślali rozmaite nadgrody i kary—w Elizeum i Tartaryi, bez poprawienia atoli sumnienia; bayki greckich bożkow, które do Rzymu przeniesiono, wzbudzały tylko sztuczną imaginacyą, ale nieprzekonanie. Rozum, ten gospodarz człowieka, nie mogł zupełnie przewodniczyć namiętnościom. Był to nieład; imaginacye iedne na drugie następowały, szukaiąc stałego punktu. W takim to czasie za panowania Tyberyusza ziawiło się Chrześciaństwo, i nauczyciele iego wyraźnie oświadczyli:—Panowanie nasze nie iest tego świata!

Dawnieysi i żyiący w owem zaburzeniu ludzie znaleźli tę naukę doświadczeniem stwierdzoną. Umieraiący filozof Seneka i okrutny Nero uznali na końcu tę prawdę. Jakoż nad grobem stoiąc kończy się panowanie tego świata. Zasady chrześciaństwa ściągnęły na siebie uwagę; znaleziono w nich dostateczne zaspokoienie i powoli uformowały się sumnienia do towarzyskiego związku. Chrześciańska zatem filozofiia przygotowała w owych nieszczęśliwych czasach do tego ludzi, że na wzaiem zapewnili sobie własność. Jey hirarchia wstrzymała przechody owczasowych barbarzyńcow; przywiązała do ziemi włoczące się żołnierstwo; podzieliła kraie na biskupstwa; osłodziła obyczaie; uformowała sumnienia, wstrzymała grabierz i zabezpieczyła własność. A to iey nawiększą zaletę czyni, że do tego nie użyła oręża, lecz tylko przekonania i doświadczenia!

Do 15 wieku w całey prawie Europie było iednostayne chrześciaństwo zaprowadzone; ta część świata celowała z tey miary nad inne i była szczęśliwsza; powstały wynalazki, umieiętności i kunszta, a powszechny głos religii łączył nayodlegleysze z sobą ludy.

Przez tak ważne przysługi ziednała sobie chrześciańska religiia nadzwyczayny wpływ do wszystkich Europeyczykow. Służba Boża była wspaniała i poważna; duchowni, którzy lud do uprawy gruntu zachęcali, stali się bogatemi; lecz byli to ludzie, a ludzie nie są bez słabości. W czasie gdy Benedyktyni plon swoy na plecach z pol do domu nosili, gotowali razem znaczną własność na przyszłość dla swoich klasztorow. To sprawiło zazdrość i bunty. Tymczasem nastąpiła trzydziesto letnia woyna z rewolucyą; tu po raz pierwszy była

religiia sekularyzowana. Dawne wspomnienie! lecz nic nowego pod słońcem, — to tylko nie na ruszonem zostało: Panowanie moie nie iest tego świata!

Prawie poł Europy odmieniło służbę Bożą; druga połowa została przy swoich bogactwach i powadze; to sprawiło rozdwoienie w zdaniach, nienawiść i dysputy, a kłotnie teologiczne dzieliły oraz opiniie. Ile gorliwość podnosiła chrześciaństwo przez wiele wiekow dla upowszechnienia go, tak znowu zaczęło upadać: nieiaka filozofiia opanowała ludzi, która nas do czasow Rzymian zwracała. Dobrodzieystwa chrześciaństwa iuż były dopełnione, chciano go się więc pozbyć i żyć podług natury, którey iuż nawet ołtarze stawiano. Dały się także głosy słyszeć: nie masz Boga! Rolnik słysząc takowy głos, świętym strachem przerażony został, ale bogaty lubieżnik w mieście przyklaskiwał mu, i cieszył się, iż nie masz wyższey nad nim Istoty!

Z takowego zamieszania w zdaniach religii, musiało koniecznie nastąpić i zamieszanie w związku społecznym. Francuzka rewolucya dała do tego hasło; wszystko zostało zburzone, a bogactwa religii, zbierane przez wiele wiekow, przeszły w kilka miesięcy w ręce burzycielow. Tu nastały znowu okrucieństwa Rzymian pod Syllą i Katyliną; Neronowie i Kaligule dyktowali krwawe ustawy; Robespier był arcy kapłanem; za zbrodnią poczytywano bydź chrześcianem: świat zdawał się do czasow męczeństwa zwracać; niewinne offiary zwracały ku Niebu oczy i znaydowały w nauce Ewangelii pociechę: Panowanie nasze nie iest tego świata!

Taki był stan Europy, gdy smutne dziewięcio letnie doświadczenia przybyły na pomoc. Dobrodzieystwa religii były ieszcze w świeżey pamięci; pragniono iey powrotu; filozofiia nadaremnie siliła się czem lepszem ią zastąpić. Opatrzność zsyła nakoniec Anioła z Nieba; ten wysypuie na ziemię znaki chrześciaństwa; Europa przyymuie ich z radością, i święci konkordat chrześciańskiey nauki, która każdemu daie wolność cieszenia się dobrodzieystwem religii.

Tym czasem polityczne zamieszki zniszczyły własność; całe dynastye zwrociły się do naturalnych granic, które im polityka wymierzyła. Inne przyięto zasady polityki; przykład sekularyzacyi 30 letniey woyny wznowiony został; uznano, iż polityczne wynadgrodzenia dogodniey mogą bydź uskutecznione na bezżeńcach, niżeli dziedzicznych dynastyach; od dawnego czasu traciła Rzesza zawsze kraie przez woyny, to samo i teraz się dzieie; wynadgrodzenia będą z duchownych bogactw wymierzone. Już zrobiono do tego plan; prawo mocnieyszego w krótce go wykona; mocnieysze potencye iuż się na to zgodziły; świat nie iest właściwie iak rozwinięciem nieładu, i w krótce zobaczemy co iest religiia sekularyzowana. — Panowanie moie nie iest tego świata, w krótce nie ieden będzie musiał powiedzieć; świetność i powaga katolickiey służby Bożey w kościołach tylko będzie iaśnieć; dynastye śpieszą iuż każda z politycznemi nożycami, do wystrzeżenia z niemieckiey mappy kawałka duchownego kraiu. Panowanie moie nie iest tego świata! lecz panowanie dzielących się, będzież dłuższe nad trwałość świata? podzielona własność nie staniesz się dziś lub iutro przedmiotem nowego podziału mocnieyszego? Ktoż może z zapewnieniem wyrzec: Panowanie moie iest i będzie tego świata? obraz naszego wieku nie iestże smutnym dowodem obalenia naywiększych nawet mocarstw? Swieccy i duchowni Xżęta! stawcie się rzędem przed Opatrznością, a podług dzisieyszego doświadczenia wyznać musicie: — Panowanie nasze nie iest tego świata!

Jeżeli równowaga kraiow iest zareką spokoyności, tedy granice każdego kraiu muszą bydź iego warownią. Francya nadała sobie naturalne granice, lecz granice Prus, Austryi i Rossyi sąż także naturalne? — W tey polityce tyle się tylko znayduie światła, iż zaledwo można wniey dostrzedź okropną przyszłość. Coż za zdarzoną znowu porą wynadgrodzeń sekularyzować będą? — Mnieysze mocarstwa. Polska nie byłaż sekularyzowaną z królestwa? Co dziś politycznemi nożycami z mappy wystrzygaią, iutro może większe nożyce daley zakroią. Ja nie znayduię w tem zaspakaiaiącey pociechy. Tymczasem sekularyzacya żadnego chrześciaństwu nie przyniesie uszczerbku; każdy wyzna w tym razie prawdę: Panowanie moie nie iest tego świata; lecz obawiać się należy aby los ten wczasie i innych nie spotkał.

Boże Dobry! przekonałeś nas przez okropne zamieszania, iż bez religii staiemy się poczwarami. Opatrzność Twoia wywyższyła w Europie człowieka, który przywrocił pokoy i religiią. Dziękniemy Ci za tę dobroć, umiarkowanie i zgodę! Przyydzie czas, że każdy pozna, iż naypotężnieysze mocarstwo na ziemi nie wyrowna naymnieyszey gwiazdeczce, i każdy na ow czas wyzna: Panowanie moie nie iest tego świata!

DONIESIENIA.

Dnia 7go przyszłego miesiąca Septembra r. b. puszczona będzie w arendę stosownie do wysokiego C. K. Gubernialnego rozporządzenia dnia 22 Julii r. t. drogą publiczney licytacyi naywięcey daiącemu propinacya mieyska Chełmska.

Dnia 3go tegoż samego miesiąca propinacya mieyska Dubienska.

Dnia 6go tegoż miesiąca propinacya mieyska Krasnostawska, i dnia 9go propinacya mieyska Tarnogurska na rok ieden, to iest od 1go Listopada 1802, aż do ostatniego Października 1803, grunta zaś miasta Dubienki, Pynduga i Krastowszczyzna zwane w dniu rzeczonym na 3 lata, od 1go Listopada 1802, aż do końca Pazdziernika 1805, tudzież cło mieysko-Krasnostawskie od piwa i miódu, koło miasta Krasnostawa 21 morgow w sobie zawieraiące, oraz tamteysze targowe i Jarmarkowe na rok ieden, od 1go Listopada 1802 do końca Października 1803.

Cena fiskalna za propinacyą miasta Chełma ustanowiona będzie na 628 zł. ryń. Też miasta Dubinki na zł. 950 ryń. Taż miasta Krasnostawa na zł. ryń. 1224 30 kr. Taż miasta Tarnogury zł. ryń. 413 30 kr.

Cena fiskalna od gruntu Mieysko-Dubienskiego Pynduga przez 3 lata rachuiąc na rok po 61 zł. ryń. 45 kr. ogólną summę 185 zł. ryń. 15 kr. Taż cena za grunt Mieysko-Dubienski Krassowszczyzna zwany przez tenże ciąg czasu po 2 zł. ryń. na rok, ogólnie za 3 lata na 6 zł. ryń. na Ostatek.

Cena fiskalna za cło Mieysko-Krasnostawskie od piwa i miódu na zł. ryń. 376. 15. kr.

Taż cena za role 21 morgów w sobie zawieraiące do Miasta-Krasnostawa należące Na . . . . . . zł. ryń. 15. 45 kr.

Zaś za Jarmarkowe i Targowe Krasnostawskie, na . . zł. ryń. 100. —

Publiczność ninieyszym z tym dodatkiem o tym się uwiadomia, że życzący tey dzierżawy, vadium 10 procent we ilości powyżey rzeczoney licytacyyney, przed licytacyą złożyć maią, i kondycye dzierżawne na samey kommissyi licytacyyney przeyrzec mogą.

Z strony C. K. Chełmskiego Cyrkularnego Urzędu, dnia 2. Sierpnia 1802.

W niebytności JW. Starosty Cyr.

Haan 1wszy kommissarz.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Franciszkowi Druczowi: że Pan Jan Nepomucen hrabia Grodzicki u sądow tych — o przywrocenie sprawy do pierwszego stanu przeciw ko sentencyi C. K. sądow tuteyszych dnia 25 Lutego 1800 roku względem summy 7200 liwrow czyli 660 czer. zł. zapadłey i w Rewizoryum dnia 5 Wrzenia 1801 roku potwierdzoney — żałobę na niego podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy wcale w C. K. państwach dziedzicznych znayduie się, onemuż Franciszkowi Druczowi adwokata tuteyszego Męciszewskiego, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym proces ten stosownie do przepisu ustawy sądowey rozpocznie się i ukonczony będzie; on przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upomina się, ażeby w przeciągu 90 dni sam stanął, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wczesnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych srzódków prawa używał, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzi, gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. praw przypisac był winien.

Jozef de Nikorowicz.

Józef de Cronenfels.

W. Roskoschny.

Z Rady C. K, sądow szlacheckich Krakowskich Galicyi zachodniey.

W Krakowie dnia 6 Lipca 1802 roku.

J. Daublebski Sternek.

Na dniu 15go Września będą w cyrkularney kancellaryi Krakowskiey grunta do beneficium Nasichowice należące w 9 letnią arende przez publiczną licytacya wypuszczone. Kondycye tyczące się w teyże kancellaryi codzień widziec można.

W Krakowie dnia 22go Sierpnia 1802.

Riedheim, Starosta cyr.

Dziedziczka Domu na Przedmieściu Lubicz Wesoła pod Nrem: 198 stoiącego, uwiadomia publiczność, iż takowy dom wraz z kilką tysięcy cegły, i kilkunastu sążni kamieni, oraz dwiema ogrodami, przez publiczną licytacyią na dniu 15 miesiąca Września 1802 roku o godzinie 9 zrana w tymże Dworku odprawic się maiącą, sprzedać przedsięwzięła. Każdy przeto chęć kupna maiący w dniu, godzinie i mieyscu przeznaczonym stawić się raczy, a więcey daiącemu. Dom ten przez publiczną licytacyią sprzedanym za gotowe pieniądze będzie.

C. K. Gubernium Galicyi Zachodniey uwiadomia Mateusza Kamieńskiego z Zarnowic dystryktu Olkuskiego, bezżennego z professyi szewca, w przeszłym miesiącu zagranicę wyszłego, a dotąd niepowracaiącego, ani o przyczynie swego bawienia nie donoszącego, ażeby w przeciągu 4 miesięcy od ogłoszenia ninieyszego wezwania powrocił, lub oczekiwał postąpienia z sobą iako z emigrantem podług przepisu prawa.— W Krakowie d. 6 Lipca 1802.

C. K. Gubernium Galicyi Zachodniey, uwiadomia Franciszka Biernackiego, 18 letniego, z miasteczka Stoczek w Siedleckim cyrkule w miesiącu Listopadzie 1800 za granicę wyszłego, a dotąd niepowracaiącego, ani o przyczynie swego bawienia niedonoszącego, ażeby w przeciągu 4 miesięcy od ogłoszenia ninieyszego wezwania powrocił, lub oczekiwał postąpienia z sobą iako z emigrantem podług przepisu prawa.— W Krakowie d. 30 Lipca 1802.

Luzan.

C. K. Sądy Szlacheckie Galicyi Zachodniey wszystkim, ktorym o tym wiedzieć należy, wiadomo czynią, że Pan Grzegorz Szurmiński d. 13 Kwietnia 1799 roku w wiosce Jadowniki w cyrkule Sandomirskim umarł, i że pozostały iego maiątek summę 32,063 z. p. 19½ gr.

Długi zaś summę - - - - - - - 37,619 z. p. wynoszą.

Gdy zaś sukcessorowie iego C. K. Sądom tuteyszym nie są wiadomi, przeto wszyscy ci, ktorzy prawo sukcessyi do maiątku ś. p. Grzegorza Szurmińskiego mieć sądzą, Edyktem ninieyszym wzywaią się: ażeby deklaracyą swoie względem obięcia lub zrzeczenia się dziedzictwa do C. K. Sądow tuteyszych podali.—Uwiadomiaią się oraz, iż stosownie do §. 623 Części II. Ustawy cywilney zastępca massy w osobie adwokata Hołowki iest ustanowiony.

W Krakowie dnia 3 Lipca 1803.

Jozef de Nikorowicz.
Karol de Rein.heim.
Brzorad

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Galicyi Zachodniey.
Slaupencki.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey, oznaymuią tym Edyktem JW. Maryannie z Borzęckich Potockiey, Alexandrowi Potockiemu, Beacie z Potockich Czackiey, Amalii z Potockich Brühl, i Jozefie z Potockich Sołohubowey; że JW. Stanisław hrabia Zamoyski, w sprawie z Janem, Floryanem i Kazimierzem Tarłami, tudzież z Michałem Czaplicem o summę 120,500 *Zł. pol. zapozwany do sądow tych sprawę na nich przewiodł, i o pomoc sądu ile sprawiedliwość wymaga doprasżał się.*

Gdy zaś sądy te nie maiąc wiadomości gdzie oni zostaią lub czy w cale w C. K. kraiach dziedzicznych znayduią się, im patrona tuteyszego Izdebskiego, z ich szkodą i ich kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym proces ten podług ordynacyi sądowey rozpocznie się i ukończony zostanie; oni przeto Edyktem ninieyszym tym końcem upominaią się: ażeby w czasie przyzwoitym to iest: w 90 *dniach deklarowali się, czyli tę sprawę wspolnie z zapozwanym popierać, czyli też obronę taką samemu zapozwanemu zostawić zechcą albo ieżeli iakie maią prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu w cześnie przesłali, albo nakoniec innego patrona obrali, tego sądom tym wymienili i podług przepisu tych śrzodkow prawa używali, ktore do obroney swey sprawy za nayskutecznieysze osądzą, gdyż inaczey wszelką niedogodność z zaniedbania wynikaiącą podług opiewu C. K. praw, samiby sobie przypisać byli winni. Dan w Lublinie dnia* 14 *Czerwca* 1802.

Gołaszewski.
Purtscher.
Gruszecki. *Z Rady C. K. Sądow Szlachec. Lubelskie Galicyi Zachod.*
Sahmeck.